

aceiași elan și entuziasm, bătaia grea pentru un teatru craiovean de înaltă calitate. Din această epocă datează marile succese artistice obținute în Luca Arbore din *Viforul*, Pietreanu din *Omul de zăpadă*. Castriș din *Patima roșie* și, mai ales, acel Trahanache din *O scrisoare pierdută*, care poate fi pe drept pus alături de cele mai reușite realizări ale acestui rol în teatrul românesc.

Iată într-adevăr un strălucit bilanț.

Din 1942, de când s-a reînființat Teatrul Național din Craiova, și, mai ales, după 23 August 1944, maestrul Remus Comăneanu a oferit mai departe teatrului românesc nenumărate biruințe artistice. Tot ceea ce a jucat în acest timp din urmă poartă amprenta creației adevărate.

Piscurile au fost atinse și din înălțimea lor luminoasă actorul și omul Remus Comăneanu, generos, liric, entuziast și neobosit, a împărțit sute de mii de spectatori cu harul artei sale.

În Împăratul din *Inșir-te mărgărite*, în Banul Șagă din *Trandafirii roșii*, în Gluto din *Fintina Blanduziei*, în proprietarul cafenelei din *Potopul*, în rolul editorului din *Chestiunea rusă*, în jupin Dumitrache din *O noapte furtunoasă*, acest minunat actor a înscris tot atâtea strălucite izbîni.

De cea din urmă realizare, jupin Dumitrache, mă leagă amintiri personale. Am lucrat cu maestrul Remus Comăneanu în această piesă. N-am să uit niciodată, prohibită, disciplina, elanul, priceperea actricească, talentul și modestia pe care le-a adus în munca acestui rol. Și ce admirabilă realizare a obținut!

Un gând personal fierbinte pentru această scurtă întîlnire!

Nic. MOLDOVĂN

În sfîrșit, un spectacol pentru copii

Pentru a fi cu adevărat artistice, teatrul și literatura adresate copiilor trebuie să răspundă în aceeași măsură cerințelor virtuții acestora, ca și criteriilor estetice care determină existența operei de artă. Caracterul educativ, satisfacerea gustului copiilor pentru fantastic și impresionant, oglindirea felului lor de a gândi și de a vedea trebuie să fie transfigurate, să capete forța mesajului și a expresiei artistice. Marea

literatură pentru copii, de la basmele populare pînă la operele unor scriitori ca Andersen, frații Grimm sau Creangă, este literatură în adevăratul sens al cuvîntului, place și încintă, în aceeași măsură, pe cei mari ca și pe cei mici. De altfel, prin asta nu spunem nimic nou; toate acestea sînt cunoscute și acceptate de mult. Dacă le-am repetat, am făcut-o numai pentru a sublinia cit de rămas în urmă este teatrul nostru pentru copii, atît în alcătuirea repertoriului, cit și în alegerea mijloacelor artistice folosite pentru realizarea spectacolelor. În primul rînd, spectacolele pentru copii sînt mult prea rare; în al doilea rînd, textele pe baza cărora sînt puse în scenă aceste spectacole nu corespund, de foarte multe ori, cerințelor artei zilelor noastre și, în cele din urmă, nivelul la care sînt realizate spectacolele se dovedește adeseori nesatisfăcător, avînd aproape exclusiv un caracter distractiv, sau didactic-moralizator. Toate acestea ne îndreptățesc să credem că multe din direcțiile și secretariatele literare ale teatrelor consideră teatrul pentru copii o artă de mina a două și, dacă pun în scenă spectacole pentru cei mici, o fac doar pentru a îndeplini o obligație plicticoasă, un punct din plan.

Această stagiune ne-a oferit în sfîrșit o lucrare originală pentru copii: *Cocoșul neascultător*, piesă în două acte și patru tablouri de Ion Lucian. Textul nu are o deosebită valoare artistică, el nedepășind nici în expresie și poate nici în intenție, nivelul mediu al lucrărilor scrise pentru copii. Este mai mult o înșiruire amuzantă de glume și de jocuri, pe canavaa destul de cunoscută a disputei cu Vulpoiul. Acțiunea principală este redusă — Cocoșul este prins de două ori de Vulpoi și prietenii săi îl salvează de fiecare dată — și între cele două părți ale piesei nu prea există legătură, fiecare dintre ele putînd constitui, la nevoie, o piesă. Dar, așa cum este, textul are două mari calități: acțiunea principală este redusă — Cocoșul clipă, fie că eroii se joacă, fie că fac curățenie sau caută să-l păcălească pe Vulpoi, și comunicarea strînsă a personajelor cu spectatorii, atît prin împrumutarea de către personaje a felului de a gândi și a privi al copiilor, cit și prin replicile și cîntecele adresate direct celor din sală. Pe baza acestor elemente, regia (Ion Lucian) a putut realiza un spectacol viu și interesant. S-a creat astfel atmosfera veselă, senină, a copilăriei. De fapt, meritul, valoarea artistică a spectacolului este tocmai crearea acestei lumi apropiate de mentalitatea copiilor, o lume în care necazurile trec repede și totul este mereu nou și interesant. Și actorii dau impresia că se amuză,

jucind cu toată convingerea roluri de copii. Simți că și lor le face plăcere să se întoarcă pentru scurt timp în copilărie. Relațiile dintre ei, felul lor de a privi ceea ce îi înconjoară e copilăresc și naiv. Pentru ei, spălătul e o problemă foarte serioasă, un fel de rit pe care-l îndeplinesc cu solemnitatea pe care o atribuie copiii acestui act, iar munca — scuturatul cearceafurilor, spartul lemnelor — este un joc. Înainte de a pleca în căutarea Cocoșelului, Ursul și Motanul fac antrenament cu o scindură, adică se joacă, lăsându-se să alunece de-a lungul ei și cățărindu-se din nou pe ea, și fac asta cu multă ardoare, și se bucură, gustă din plin plăcerea. Totul seamănă cu o glumă. Chiar și cunoștelele trucuri actoricești, luate direct din arsenalul clovnilor (ca momentul în care Motanul îl lovește, fără să vrea, pe Urs cu scindura), capătă un farmec nou datorită comportării artisticește naive, de o simplitate copilărească, a actorilor. Atmosfera caldă, luminoasă, este subliniată de muzica veselă și simplă (Paul Hurmuzescu), de cîntece și dansuri, de decoruri și costume, mai ales prin coloritul lor viu și plăcut (decoruri Nicolae Savin, costume Elvira Postolache).

Spectacolul nu ar fi avut decît de ciștigat, dacă unele glume ar fi fost folosite cu mai multă măsură și dacă actorii ar fi fost mai exigenți cu ei înșiși în scene cum este aceea a bătaiei Vulpoiului; copiii au mult spirit de observație și, dacă își dau seama că bătaia de pe scenă este evident „jucată”, își pierd încrederea în acțiunea scenică. Și, ca să ne întoarcem la text, o acțiune mai complexă, mai nouă și mai bine construită și o caracterizare mai amplă a personajelor ar fi făcut spectacolul și mai viu și mai atrăgător. Foarte interesantă în această privință ni s-a părut prezentarea Corbului, prin fabula atît de cunoscută a lui La Fontaine. Reluarea unui motiv atît de cunoscut, într-o formă nouă, necazul Corbului că a ajuns de risul tuturor și dorința lui de a se reabilita dau farmec personajului și ni-l apropie.

E un început destul de firav în domeniul repertoriului dramatic pentru copii și, totuși, prezența primului spectacol poate invita la optimism...

Ana Maria NARTI

Publicitate

Pe Calea Victoriei, în fața librăriei s-au strîns vreo 10—12 oameni, intrigați de reclama, cam neobișnuită, a romanului *Groapa* de Eugen Barbu.

Lepădînd un puritanism care ucidea pur și simplu publicitatea, Centrul de difuzare a cărții s-a trezit și a onorat așteptatul roman cu panouri sugestive, cu fotografia isteată a autorului, precum și — ceea ce este mai util decît orișice — cu niște afișe de mină cuprinzînd indicații despre „subiectul” cărții. E bine. Toată lumea va fi mulțumită. Și cititorul, căruia nu i se prezintă cartea de-a valma cu altele, fără atragere-aminte, și librăria, care va face, desigur, vînzare bună și — evident, autorul, care...

Mulțumirea stîrnită de acest început de bună publicitate s-a împletit însă, pe dată, cu o lacrimă... Ne-am gîndit — sîntem în branșă — la teatru... Ce tristă e reclama în jurul spectacolelor de fiecă seară!

Afișele vestind o piesă nouă stau, o zi sau cinci, pe ziduri, pe urmă dispar, acoperite de alte foi, deși piesa se joacă în continuare și publicul ar trebui să știe asta. Iar cele care mai rezistă — întîmplător — pe vreun perete, sînt înghesuite, pe la stînga de „Pronosport”, pe la dreapta de „Loto central” și pe deasupra de apelurile pentru colectarea fulgilor de gîscă...

La „Nottara”, ți se oferă panouri cu fotografii din *Nora*, lipite prin stagiunea trecută și uitate acolo de cine știe cine. În schimb, *Montserrat* sau *Cauțiunea*, piese noi, nu se bucură de atenția celor însărcinați cu reclama. S-ar părea că nici nu mai sînt pe afiș...

În vitrinele casei de bilete a Naționalului, din Calea Victoriei, au rămas fotografii gălbejite ale veșnicei *Doamne nevăzute*, dar nici unul dintre spectacolele stagiunii în curs nu se bucură de o fotografie (6 × 9 măcar), iar cîte unele nici măcar de un afiș. Și asta unde? — acolo, și tocmai acolo, unde se vînd biletele și unde spectatorii trebuie să fie informați și atrași către spectacol.

Privește gazetele, oh! gazetele noastre atît de severe la chip. O excepție sau două — încolo, după ce cronicarul și-a spus (dacă și-a spus și cum și-a spus-o) părerea, piesa a dispărut din coloane. E moartă? Nu, altceva e mort, și anume interesul pentru atragerea publicului la teatru, pentru impunerea — iată o sarcină socială! — celor mai valoroase opere de